

ODŮVODNĚNÍ

k návrhu vyhlášky o postupu pro určování znečištění odpadních vod, provádění odečtů množství znečištění a měření objemu vypouštěných odpadních vod do vod povrchových

ODŮVODNĚNÍ

I. OBECNÁ ČÁST

A Vysvětlení nezbytnosti právní úpravy a odůvodnění jejích hlavních principů

Návrh vyhlášky o postupu pro určování znečištění odpadních vod, provádění odečtů množství znečištění a měření objemu vypouštěných odpadních vod do vod povrchových reaguje na novelu zákona č. 254/2001 Sb., o vodách, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „vodní zákon“), která je zveřejněna ve Sbírce zákonů ČR pod číslem 113/2018 Sb. a která vstoupí v účinnost dne 1. ledna 2019.

Důvodem pro vydání nové vyhlášky je naplnění zmocnění uvedeného v ustanovení § 89n odst. 5 vodního zákona ve znění zákona č. 113/2018 Sb. Zmocňovací ustanovení § 89n odst. 5 novelizovaného znění vodního zákona předpokládá, že vyhláška upraví podrobnosti:

- náležitosti provozní evidence,
- bližší vymezení zdroje znečištění,
- postup pro určování znečištění obsaženého v odpadních vodách včetně metod měření ukazatelů znečištění oprávněnou a kontrolní laboratoří,
- způsob zjišťování průměrné koncentrace jednotlivého znečištění a způsob měření objemu u odpadních vod vypouštěných ze zdroje znečištění,
- způsob zjišťování množství znečištění v odebrané vodě, ze které se stala vypouštěná odpadní voda.

Návrh vyhlášky nahrazuje stávající prováděcí předpisy v této oblasti, kterými jsou nařízení vlády č. 143/2012 Sb. o postupu pro určování znečištění odpadních vod, provádění odečtů množství znečištění a měření objemu vypouštěných odpadních vod do povrchových vod a vyhláška č. 123/2012 Sb. o poplatcích za vypouštění odpadních vod do vod povrchových. Návrh vyhlášky ruší vyhlášku č. 123/2012 Sb. a dále vyhlášku č. 125/2004 Sb., kterou se stanoví vzor poplatkového hlášení a vzor poplatkového přiznání pro účely výpočtu poplatku za odebrané množství podzemní vody. Důvodem pro zrušení uvedených vyhlášek je zrušení zmocnění pro jejich vydání. Nařízení vlády č. 143/2012 Sb. bude zrušeno samostatným nařízením vlády.

B Zhodnocení souladu navrhované právní úpravy se zákonem, k jehož provedení je navržena

Navržené znění je v souladu s vodním zákonem a se zákonným zmocněním obsaženým v § 89n odst. 5 vodního zákona.

C Zhodnocení souladu navrhované právní úpravy s předpisy Evropské unie a obecnými právními zásadami práva Evropské unie

Na materii upravenou vyhláškou se přímo nevztahují právní předpisy Evropské unie. Návrh vyhlášky nicméně přispívá k naplnění požadavků vyplývajících z rámcové směrnice o vodní politice (2000/60/ES).

D Zhodnocení platného právního stavu a odůvodnění nezbytnosti jeho změny

Současný právní stav je založen na dvou prováděcích předpisech, které jsou vydány na základě zmocňovacích ustanovení vodního zákona č. 254/2001 Sb. ve znění účinném do 31.12. 2018. Těmito prováděcími předpisy jsou:

1. Nařízení vlády č. 143/2012 Sb. o postupu pro určování znečištění odpadních vod, provádění odečtů množství znečištění a měření objemu vypouštěných odpadních vod do povrchových vod vydané podle § 91 odst. 3 vodního zákona. Nařízení vlády upravuje:
 - Bližší vymezení zdroje znečišťování, postup pro určování znečištění obsaženého v odpadních vodách, metody měření ukazatelů znečištění, zjišťování průměrné koncentrace znečištění a ročního objemu vypouštěných odpadních vod, provádění odečtů množství znečištění, provádění měření objemu vypouštěných odpadních vod a náležitosti provozní evidence.
2. Vyhláška Ministerstva životního prostředí č. 123/2012 Sb. o poplatcích za vypouštění odpadních vod do vod povrchových vydaná podle § 92 odst. 2, § 93 odst. 1, § 94 odst. 1 a § 96 odst. 8 zákona č. 254/2001 Sb., o vodách. Vyhláška upravuje:
 - Způsob sledování znečištění odpadních vod, měření objemu vypouštěných odpadních vod, požadavky na způsobilost oprávněných laboratoří, kontrolních laboratoří a měřících skupin k provádění rozborů ke zjištění koncentrace znečišťujících látek v odpadních vodách a pro kontrolu správnosti měření objemu vypouštěných odpadních vod.
 - Vzor poplatkového hlášení a vzor poplatkového přiznání.
 - Náležitosti žádostí o povolení odkladu a postup správce poplatku (Česká inspekce životního prostředí) pro jejich posuzování a povolování odkladu.

Návrh vyhlášky reaguje na výše uvedenou novelu vodního zákona, která ruší zmocňovací ustanovení k výše uvedeným stávajícím prováděcím předpisům, současně však novela vodního zákona obsahuje nové zmocňovací ustanovení v § 89n odst. 5, které předpokládá vydání nové vyhlášky.

Návrh vyhlášky stanovuje technické náležitosti nutné pro řádnou a jednotnou správu poplatku z objemu vypouštěných odpadních vod do vod povrchových a poplatku za znečištění vypouštěných odpadních vod tak, aby v praxi byla sjednocena poplatková přiznání podávaná poplatníky a aby byly poplatky jednotně vyměřovány a kontrolovány správcem poplatku. V důsledku novely vodního zákona přechází správa poplatku z České inspekce životního prostředí na Státní fond životního prostředí (dále jen „SFŽP“), což návrh vyhlášky reflektuje.

Dopad novely vodního zákona na obsah prováděcích předpisů spočívá zejména v zániku institutu záloh na poplatek a odkladu placení poplatků, jež byl nahrazen rozšířením možnosti snížení poplatku na základě meziročního snížení množství vypouštěného znečištění.

Vyhláška dále blíže definuje zdroj znečištění, stanoví postup pro určování znečištění obsaženého v odpadních vodách včetně metod měření ukazatelů znečištění oprávněnou a kontrolní laboratoří, způsob zjišťování průměrné koncentrace jednotlivého znečištění a způsob měření objemu u odpadních vod vypouštěných ze zdroje znečištění a způsob zjišťování množství znečištění v odebrané vodě, ze které se stala vypouštěná odpadní voda.

Obsah stávajících prováděcích předpisů (tj. nařízení vlády č. 143/2012 Sb. a vyhlášky č. 123/2012 Sb.) se s návrhem vyhlášky zcela nekryje. Důvodem je skutečnost, že část problematiky upravené stávajícími prováděcími předpisy je v důsledku novely vodního zákona věcně řešena přímo v textu vodního zákona. Jedná se např. o právní úpravu obsaženou ve vyhlášce č. 123/2012 Sb. týkající se způsobilosti oprávněných laboratoří, kontrolních laboratoří a měřících skupin k provádění rozborů odpadních vod.

V případě ponechání současného stavu by nebylo naplněno zmocňovací ustanovení v § 89n odst. 5 vodního zákona. Současně stávající prováděcí předpisy (nařízení vlády č. 143/2012 Sb. a vyhláška MŽP č. 123/2012 Sb.) by zůstaly v platnosti, avšak vzhledem ke zrušení zmocňovacích ustanovení pro jejich vydání novelou vodního zákona by vznikla právní nejistota ohledně jejich aplikovatelnosti. Vydání nové vyhlášky je tedy nezbytné z důvodu naplnění legislativního zmocnění v § 89n odst. 5 vodního zákona, jakož i z důvodu uvedení podzákoných právních předpisů do souladu s platným zněním vodního zákona.

E Předpokládaný hospodářský a finanční dosah navrhované právní úpravy na státní rozpočet, ostatní rozpočty, na podnikatelské prostředí České republiky, dále sociální dopady, včetně dopadů na specifické skupiny obyvatel, zejména osoby sociálně slabé, osoby se zdravotním postižením a národnostní menšiny, a dopady na životní prostředí

Dopady na státní rozpočet a ostatní veřejné rozpočty:

- Dopady na implementaci předpisu jako takového jsou minimální, nicméně dopady přijetí nové právní úpravy zajistí výnos z poplatků ve výši cca 200 mil. Kč ročně, a to prostřednictvím umožnění řádné správy poplatkové agendy.

Dopady na podnikatelské prostředí:

- Vyhláška představuje zajištění právní jistoty a kontinuity ve výběru poplatku z objemu vypouštěných odpadních vod do vod povrchových tím, že v praxi sjednocuje poplatková přiznání podávaná poplatníky a zároveň zajišťuje, že poplatky budou jednotně vyměřovány a kontrolovány správcem poplatku (SFŽP).

Dopady na životní prostředí:

- Vyhláška představuje pozitivní dopady na životní prostředí tím, že zajišťuje efektivní správu a naplnění cílů poplatků jakožto ekonomického nástroje k ochraně životního prostředí, který motivuje znečišťovatele znečištění minimalizovat.

Podrobnosti předpokládaných dopadů návrhu vyhlášky obsahuje přiložená Závěrečná zpráva z hodnocení dopadů regulace (část IV. tohoto materiálu).

F Zhodnocení současného stavu a dopadů navrhovaného řešení ve vztahu k zákazu diskriminace

Navrhovaná právní úprava nebude mít žádné negativní sociální dopady, včetně dopadů na specifické skupiny obyvatel, zejména osoby sociálně slabé, osoby se zdravotním postižením a národnostní menšiny. Navrhovaná právní úprava nemá negativní dopad ani na rovné postavení mužů a žen.

G Zhodnocení dopadů navrhovaného řešení ve vztahu k ochraně soukromí a osobních údajů

Návrh se nedotýká ochrany soukromí a osobních údajů a nemá tedy do této oblasti žádné dopady.

H Zhodnocení korupčních rizik

Návrh vyhlášky představuje jasnou a kontinuální právní úpravu předmětných poplatků a v této souvislosti také omezení korupčních rizik pro správce poplatku (SFŽP).

I Zhodnocení dopadů navrhovaného řešení na bezpečnost nebo obranu státu

Návrh nemá žádný dopad na bezpečnost nebo obranu státu.

II. ZVLÁŠTNÍ ČÁST

K § 1

Ustanovení § 1 návrhu vyhlášky definuje pojem zdroj znečištění. Definice zdroje znečištění vychází z definice obsažené v platném nařízení vlády č. 143/2012 Sb. Oproti stávající právní úpravě se nově stanovuje, že každý zdroj znečištění zahrnuje jednu či více výпустí odpadních vod. Za samostatný zdroj znečištění se považuje také zdroj nečištěných odpadních vod. Přesná znalost zdroje znečištění je nutná pro následný výpočet poplatku.

K § 2

Ustanovení definuje postup pro určování znečištění obsaženého v odpadních vodách podle § 89n odst. 2 vodního zákona a respektuje přitom § 2 stávajícího nařízení vlády č. 143/2012 Sb. Ustanovení definuje požadavky na odběry a rozborů vzorků, které jsou prováděny podle příslušných technických norem. Ustanovení rovněž odkazuje na přílohy 1 a 2 k této vyhlášce, kde jsou tyto normy specifikovány. V návaznosti na definici požadavků na kontrolní a oprávněné laboratoře, která je uvedena ve vodním zákoně, je v tomto ustanovení podrobněji specifikována činnost těchto laboratoří. Ustanovení rovněž stanovuje požadavky na zpracování výsledků rozborů a nejistot měření a je zde řešen i případ, kdy jsou zjištěny rozdíly ve výsledcích analýzy kontrolního vzorku mezi oprávněnou a kontrolní laboratoří. Přesné určení znečištění vypouštěných odpadních vod je nezbytné pro následné stanovení poplatku.

K § 3

Ustanovení definuje způsob zjišťování průměrné koncentrace jednotlivého znečištění odpadních vod podle § 89n odst. 5 písm. d) vodního zákona. Způsob zjišťování koncentrace přitom vychází z ustanovení § 2 a 3 platného nařízení vlády č. 143/2012 Sb. Pro výpočet množství znečištění se použijí výsledky rozborů ze vzorků oprávněné laboratoře a výsledky rozborů ze vzorků odebraných kontrolní laboratoří. Návrh vyhlášky uvádí též postup zjišťování koncentrace znečištění při vypouštění odpadních vod více výpustmi. Ustanovení dále stanovuje postup správce poplatku (SFŽP) při kontrole výpočtu poplatků. Postup podle § 3 doplňuje předchozí ustanovení (§ 2). Společný postup podle ustanovení § 2 a § 3 návrhu vyhlášky je nezbytný pro správné stanovení poplatku za vypouštěné množství znečištění a jeho koncentrace ve vypouštěných odpadních vodách.

K § 4

Ustanovení definuje provádění odečtů množství znečištění v odebrané vodě. Provádění odečtů vychází z § 6 platného nařízení vlády č. 143/2012 Sb. Ustanovení požaduje rovnoměrné rozložení odběrů vzorků v průběhu kalendářního roku. Ustanovení rovněž popisuje situaci, kdy se množství znečištění v odebrané vodě neodečítá. Postup podle tohoto ustanovení je nezbytný pro poplatníka, aby měl stanoven poplatek za jím skutečně vypouštěné znečištění, nikoliv za znečištění již obsažené v odebrané vodě.

K § 5

Ustanovení definuje měření objemu vypouštěných odpadních vod. Ustanovení vychází z § 4 nařízení vlády č. 143/2012 Sb. Objem vypouštěných odpadních vod za poplatkové období je stanoven jako tento objem za kalendářní rok. Místo, způsob a četnost měření objemu vypouštěných odpadních vod zajišťuje poplatník. Ustanovení také upravuje zjišťování objemu, pokud je instalováno měřidlo nebo měřicí systém. Kontrolu správnosti měření objemu vypouštěných odpadních vod provádí na pokyn správce poplatku odborně způsobilé osoby podle § 103 odst. 1 vodního zákona vybrané správcem poplatku (tzv. měřicí skupina). Ustanovení doplňuje postupy podle předchozích paragrafů a je nezbytné pro správné stanovení poplatku za objem vypouštěné odpadní vody, jakož i pro určení množství znečištění obsaženého ve vypouštěné odpadní vodě.

K § 6

Ustanovení podrobně vyjmenovává náležitosti provozní evidence podle § 89n odst. 5 vodního zákona. Náležitosti provozní evidence vycházejí z § 5 platného nařízení vlády č. 143/2012 Sb. Jedná se zejména o protokoly o odběrech a rozbořech vzorků vypouštěných odpadních vod, jednorázovém měření průtoků a objemu a o protokol o rozbořech odebrané vody, pokud je uplatňován odpočet. Náležitostmi evidence jsou rovněž evidence údajů o objemu povrchové vody a o způsobu výpočtu hodnot uvedených v poplatkovém přiznání.

K § 7

Ustanovení zrušuje vyhlášku MŽP č. 123/2012 Sb. Dále se zrušuje vyhláška č. 125/2004 Sb., kterou se stanoví vzor poplatkového hlášení a vzor poplatkového přiznání pro účely výpočtu poplatku za odebrané množství podzemní vody. Důvodem pro zrušení této vyhlášky je skutečnost, že novelou vodního zákona (zákon č. 113/2018 Sb.) bylo zrušeno zmocnění pro její vydání. Podle § 88j odst. 4 zákona č. 254/2001 Sb., ve znění zákona č. 113/2018 Sb. vydává tiskopis poplatkového přiznání a dodatečného poplatkového přiznání správce poplatku (SFŽP).

K § 8

Účinnost vyhlášky se navrhuje k 1. 1. 2019; k tomuto datu zároveň nabývá účinnosti také novela vodního zákona. Účinnost ustanovení § 7 bodu 2, kterým se zrušuje vyhláška č. 125/2004 Sb., se navrhuje ke dni 30. 6. 2020. Pro poplatníky poplatků za odebrané množství podzemní vody tedy platí, že do 30. 6. 2020 podávají poplatkové hlášení pro stanovení výše záloh poplatku a poplatkové přiznání pro výpočet vyrovnání poplatku na tiskopisu podle vzoru uvedeného v příloze k vyhlášce č. 125/2004 Sb. (viz čl. II bod 2 zákona č. 113/2018 Sb.).

K Příloze č. 1

Příloha stanovuje technické požadavky na úpravu vzorků před chemickou analýzou, které vychází z uvedených technických norem ČSN ISO pro odběr vzorků. Znění této přílohy odpovídá znění přílohy č. 1 k platnému nařízení vlády č. 143/2012 Sb.

K Příloze č. 2

Příloha vyjmenovává analytické metody pro stanovení koncentrace znečištění pro účely poplatků za vypouštění odpadních vod do vod povrchových, závazné pro kontrolní laboratoře a oprávněné laboratoře analyzující část děleného vzorku podle § 103a odst. 6 vodního zákona. Jedná se o výčet platných technických norem ČSN, které definují analytické metody stanovení jednotlivých ukazatelů znečištění (CHSK_{Cr}, RAS, NL, P_{celk}, N-NH₄⁺, N_{anorg}, N-NO₂⁻, N-NO₃⁻, AOX, Hg a Cd). Znění této přílohy vychází ze znění přílohy č. 2 k platnému nařízení vlády č. 143/2012 Sb. Jediná změna oproti stávajícímu nařízení vlády je v aktualizaci analytických metod stanovení pro ukazatel Hg.

K Příloze č. 3

Příloha stanovuje minimální roční četnost odběrů vzorků vypouštěných odpadních vod pro zjišťování koncentrace vypouštěného znečištění. Minimální požadovaný počet odběrů vzorků se zvyšuje se zvyšujícím se ročním množstvím znečištění přitékajícího do zdroje znečišťování. V příloze jsou dále definovány typy vzorků u výpustí ze zdroje znečišťování. Znění této přílohy odpovídá znění přílohy č. 3 k platnému nařízení vlády č. 143/2012 Sb.